

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

5. De magnitudine amoris Dei de facto erga homines aliquot relate ad
alios homines, vel reliquos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

9. Addi inde & ex dictis à nobis contr. de Incarnat. posset. Non solum amorem Dei erga totam hominum collectionem, verum etiam erga prædestinatum quævis, quam erga totam Angelorum bonorum collectionem, esse affectivè loquendo maiorem: constat enim ex Chrysostomo ibi recitato adeo ardentem quemvis nec solum totam prædestinatorum collectionem decreto Incarnationis fuisse à Deo adamatam, ut non solum pro eius morte ex læthali peccato destruenda resurgendoque ad spirituales gratias vitam homine & pro eius salute per veniale imminuta ad integritatem recuperanda ex vi præsentis decreti & amoris erga hominem verbi Incarnationem peragendam esse, & Christum Dominum venturum. Quod postremis hinc probationibus opponi posse videtur cert. 3. ubi de amoris Dei affectui erga Christum, ac Deiparæ humanitatem magnitudine respectu amoris, quem erga homines reliquos habet, agamus, opportunius proponatur, ac discutatur.

CERTAMEN V.

De magnitudine amoris Dei de facto erga homines aliquot relate ad alios homines, vel reliquos.

1. Prima de amoris Dei erga hominem aliquem relate ad alios magnitudine difficultas de primo ac præcipuo homine ac Deo simul Christo occurrit. An scilicet quam homines reliqui prædestinati, ac tota Ecclesia hominum, imò & Angelorum plus ametur, & similique de eius matre MARIA quæ secundo instituitur. Tercio vero de aliquot sanctis in ordine ad Dei amorem eiusque magnitudinem comparatis, & quoad Christum Dominum, videtur, quæstioni apud Catholicos imò sanæ mentis homines, qui Christum Deum simul, & hominem esse credunt, de amore appetitionis, quique bonitati, & valori, siue, ut sic loquar obiectui rei amatæ pretio, respondeat, dubium esse non potest, cum, quia Deus, tota Dei amore in se ipsum necessario ametur, quin ei, non solum ad amoris sui physicum totum, verum neque ad intentionalem affectus maiorem, vel minoritatem (de qua solum erga obiecta Deo non identificata de amoris divini magnitudine potest inquiri) illa Deo ad sit libertas, sed sui amoris, & voluntatis impotentia potentissima, toto affectu in sua intrinseca omnia feratur, rursus, vel potius advolet, & confendat: quare tota difficultas est de magnitudine amoris, quo se Deus erga hominem (substantiæ dicto homine, atque humanitate in recto dicta, verbi illam sustentantis persona in obliquo solum dicta, & connorata) siue humanitatem vniione verbi ornatam, eiusque sanctitate, seu Deitate ac vniuenti substantiæ tota (ut Patres loquuntur) delibutam amat: quia re non scolasticis modo, verum & Patres sententiis diffidere aliquis poterit: quia nulla amoris divini diuisione præmissa, quique vnam amoris speciem attendens maioremque magnitudinem considerans, aliis, qui aliam solam attendebant aduersa videntur sensisse, & docuisse contraria, cum nemo alteri aduersetur, nec possit me iudice aduersari: idcirco, ut omnium appareat concordia, & quid rei, & veritatis in hac difficultate tenendum clarius appareat, magnitudinem intentionalem amoris divini, ipsamque amorem in appetitionem siue appetitionis, quem dicunt, & in pure affectivum, siue pure affectionis diuisionem primis talis dicitur, atque est, quia solum obiecti bonitatem, siue amabilitatem quo in ipsum amorem concitatur esseque estimabilitas atque obiectus valor, & pretium quod voluntati offert, ut obiectum prosequatur ipsique à voluntate (ut sic viuidius rem explicem) affectum & amorem emittit: pure vero affectivus, seu affectionis pure amor, vitæque quidem, ac non emptus ab obiecto eius bonitate, & pretio & valore obiectivo est, sed ex indulgentia amantis eiusque libertate ad magis, vel minus amandis, & ad amandum, vel non amandum, oriundus: ut de magnitudine amoris Dei erga penitentem, & innocentem ipsum cert. 3. dicebamus, ac inde rursus cert. 4.

Christoph. de Ortega, de Deo Vno, Tomus II,

2. Dico igitur primo: Amore appetitionis plus Christum, quia hominem, siue eius humanitatem, quæ Ecclesiam totam diligit Deus probatur. quia appetitionis tantus amor est in Deo, quanta est bonitas, sanctitas, estimabilitas, valorque & pretium obiecti: atque sanctitas, valorque, & pretium obiectivum Christi, quia hominis, siue humanitatis per vniorem hypostaticam ad Deum, est infinitum, & substantiale, Deitasque ipsa, & filiatio diuina omnemque accidentalem sanctitatem hominum, & Angelorum immensum excedens: ergo amor appetitionis Christi, quia hominis, siue humanitatis vniore hypostaticè in Deo infinite maior est amore, quo totam collectionem hominum, & Angelorum amat. Hac à priori demonstratio alias, vel continet, vel parit: nempe maioris boni, quod Christum humanitate Deus dedit, quod maioris amoris efficacissimum à priori etiam maioris amoris est, & summi erga humanitatem, cum non possit esse maius donum, quod creaturæ donetur. Hoc vltus videtur Paulus ad Hebr. 1. Tanto, inquit, melior Angelis effectus (qui modico: ut dixerat, quam Angeli minoratus est) quia homo quanto differens præ illis nomen, & rem, hæreditavit, à Deo accepit: cui enim dixit, aliquando Angelorum filius meus es tu: ego hodie genui te: & illa etiam ratio quam idem Paulus attingit ad Hebr. 2. decebat enim eum, propter quem omnia meritiuè, quia hominem, & per quem omnia affectivè, quia Deum, &c. per passionem consummare: sine qua nec consummata merita forent: ad Colos. 1. quoniam in ipso condita sunt universa: & ipse est ante omnes, & omnia in ipso constant: & ipse caput corporis Ecclesie, qui est principium, primogenitus ex mortuis, ut sit in omnibus primatum tenens, quia in ipso complacuit omnem plenitudinem inhabitare: nempe diuinitatis corporaliter ut c. 2. ait addens: & estis in illo repleti, qui est caput omnis principatus & potestatis: quod repetit ad Ephes. 1. siue concludens: & ipsum dedit caput supra omnem Ecclesiam: quibus locis tertium aliud etiam argumentum continetur ex præcontinentia necessaria effectuum omnium in causa, siue physicè, siue moraliter, condignè tamen in illos influente, in Christo Domino qua homine siue eius humanitate quæ omnium gratiarum Ecclesie meritoria de condigno imò emulentalis, & redudans causa est plus longe sanctitatis, amabilitatis, pretique obiectivi ad sui amorem Deo eiusque voluntati offerre, legitime intulit. Simplex hoc medium, & argumentum ex ratione principij influxui sola Paulus eis locis attingit, non autem coniunctum, ex ratione etiam alia causæ finalis quam contineri putat Ruiz ob particulam illam recitati textus ex 2. ad Hebr. propter quem omnia quasi propter solam motionem finalem, ac non etiam meritum apud nos, & scripturam frequenter significet.

3. Alia etiam inde Theologica ratio à posteriori subiungitur. Nempe ex necessitate Incarnationis ad peccati nostri reparationem de condigno à Theologis, & Patribus constanter asserta: ex qua recte inferitur ex cumulo gratiæ, ac subinde gloriæ omnium hominum, & Angelorum tantam dignitatem eius collectionis, vel vnius per quæ ex illa, si in eam totus ille cumulus conflueret non fore, ut condignum eius operibus pretium meritum satisfactiuumve, nedum superabundans, pro peccato nostro læthali offerretur: quare in Christo, cuius opera, non condignis, sed supereruentis etiam valoris, ad condignam à nostro peccato læthali reparationem, & satisfactionem extiterit, maior longe dignitas sanctitatis, amabilitatis valorque & pretium obiectivum amoris divini, quam in toto cumulo gratiæ & gloriæ Ecclesie ex omnibus Angelis, & hominibus constare à posteriori demonstratur: & quanquam eam necessitatem physicam Incarnationis, uti à Recentioribus Theologis vulgo assertur, non admittam, minimeque à Patribus assertam ostendi controu. de Incarnationis necessitate, quia hinc pro vno quidem læthali creaturæ, quantavis gratia orate, imò tot creaturarum rationalium collectioni (non solum quæ de facto est, sed quæ esse absolute potest) potentiam condignè merendi eius remissionem, aut satisfaciendi negant, quod abnuo; tamen, cum necessitatem Incarnationis moralem ad satisfaciendum præ tot, quot sunt, hominum læthalibus innumeris defendam: & hoc argumentum in ea nostra sententia locū habet, quoad Patrum

pro hac conclusione testimonia, tot extant obuia, vt nullum pro ea referre opus sit: videantur Auguft. tr. 110. in Ioannem ad id Ioann. 17. *Et dilexisti eos, sicut & tu me dilexisti*, & sub tract. finem Cyrilli. 11. in Ioann. cap. 27. ad eadem Ioannis verba: & cap. 28. sub init. Anselm. 2. Cur Deus homo? cap. 14. toto, maxime post med. argumento hoc postremo rem demonstrans, ex Theologis passim omnes conclusionem, vt de se notissimam supponunt, expressius alii. Alex. 1. p. question. 32. m. 1. post med. S. Bonavent. in 3. d. 32. art. vn. question. 5. Richardus a. 2. quest. 4. Cartusianus q. vn. col. 3. S. Th. quest. vn. fine & 1. p. q. 20. art. 4. ad 1. idemque docet Magister d. 32. cap. 1. fine, Ruiz citata d. 53. sect. 5. Nec video quidquam (de amore appreciationis loquendo, vt loquimur) conclusioni huic, siue ab auctoritate, siue a ratione obici posse. Nam Bernardus, qui aduersum quid sonat, etsi qui alij Patres, de appreciationis amore non loquuntur: solum addo ne conclusiones multiplicem rationesque repetam similemque conclusionem de amoris appreciationis Dei erga Deiparam magnitudine relate ad totam reliquorum hominum & Angelorum collectionem esse tenendam ob rationem primam, proportionem seruata: quia eius gratia, & gloria cumulo gratia, & glorie omnium coniunctim hominum, & Angelorum grandior, etsi intra finitatem est: secunda ratio id ipsum seruata proportione probat.

4. Dico secundo amore pure affectiuo, plus Deus Ecclesiam hominum & Angelorum quam Christum qua hominem, si eius humanitatem vnione hypostatica sanctissimam & naturalem, tamen denominatione intrinseca, filiam adamauit: est expresse Saluani conclusio lib. 4. de gubernat. Dei sub med. vbi ex Ioann. 3. *Sic Deus dilexit mundum, vt filium suum vnigenitum daret*: & ad Rom. 8. *Proprio filio suo non peperit, sed pro nobis omnibus tradidit illum* concludit, quod longiori subtiliorque discursu contenderat. Euidens res est, quod supra affectum filiorum nos Deus diligit, qui proprio: & quid plus (addo) hoc filio iusto, hoc filio vnigenito, hoc filio Deo, quid dici amplius potest? hoc pro nobis, pro malis, pro impiissimis, pro iniquis. Bern. item sem. de Magd. longe a medio. Duo corpora habet Christus vnus, quod suscepit ex virgine, alterum Ecclesia, quod charius habet benignitas redimentis. Denique illud pro isto morti exposuit, & tormentis morte turpissima condemnatus: sem. 57. ex paruis fine: *que vtrique membra, nisi plus illo crucifixo corpore Christus diligeret, pro his illud crucifigendum non tradidisset*. Ne vero dicas: hæc de humane Christi voluntatis, non autem diuinæ dicta: memento summe concordie humane Christi voluntatis cum diuina: in opere autem, & fine, & amore salutis hominum imprimis qua de re literale est illud Psalm. 39. *in capite libri scriptum est de me, vt facerem voluntatem tuam Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei*. Aliud testimonium ex Bernardo pro hac conclusione ex ferm. 12. in cantica circa finem extra 12m citatur.

5. Plura item Theologica argumenta, pro hac etiam conclusione sibi obiecit Ruiz supra sect. 6. quæ ita diluit sect. 7. vt ostendat soli amoris appreciationis attentum se, nec amoris pure affectiuum siue affectionis memorem esse: vel potius nunquam id amoris genus in eius mentem venisse: etenim satis illud Saluianus expressit, vt diu etiam excusum, in memoriam reuocaretur: imò & de quo perciperetur: idcirco verus, atque ex sapientissimis Patrem excessisse ait, discursum eius plane non assecutus, atque satisfaciendo impar: Sed nec Bernardi argumentum (quod idem ipsum Saluianus est) penetravit. Neque illud sicuti, nec reliqua, quæ principio eodem ducta similem emphasim habent, & energiam: illis enim omnibus communi solutione singulis applicita respondet: redemptionem humani generis eiusque nude sumptam salutem inferioris ordinis, quam vita humanitatis Christi vnita hypostaticè pro ea, etiam tri-duo tantum, ponenda: quare esse argumenta insolubilia: consideratam vero humani generis salutem, vt coniunctam cum totis, tantisque bonis supernaturalis ordinis, atque eleuata, quibusque ornata ob Christi mortem, & redemptionem fuit, vita humanitatis Christi triduo solo deponenda, ac postea vnionis perpetuitate gloria corporis, ac vita immortalis, exaltatione nominis

recuperanda esse pretiosior. Verum solutio hæc, vt alia, quæ rerum coactione constant, nihil nisi apud eos, qui vim difficultatis satis non callent, præstat. Grega enim salutem reliquorum hominum omnibus supernaturalibus donis ornata, quia Christi humanitatem post resurrectionem hypostaticè vnitam inclusas vt comparatiue difficultati præfenti de amoris Dei erga illam respectu amoris erga reliquorum hominum collectionem esse possit (vt tu ipse iure supponis) inaneque maioris infinite bonitatis, & amabilitatis amore appreciationis esse humanitatem Christi, quam cumulum totum illum gratia eius, supernaturalium donorum redemptionum, & Beatorum, neque enim ex duratione vnionis, & vite humanitatis Christi, sed ex donis, & sanctitatis ipsi per illud communicate amabilitatis eius magnitudo, & excessus comparatione amabilitatis totius collectionis reliquorum hominum, & Angelorum Beatorum desumitur: & cum eis ita, vt de facto ex redemptione, & reparatione per Christum, & eius mortem, sunt ornatis, sit quoad eorum amabilitatem & amoris Dei magnitudinem comparatio: elige ergo, vel in eis collectum sumptis ita ornatis, vt de facto sunt, maior est amabilitas, quam in humanitate Christi ob hypostaticam vnionem vel secus? Si primum: ergo tota collectio Beatorum, ita ornatorum magis amabilis, & amata à Deo est amore appreciationis, quam humanitas Christi hypostaticè etiam vnita, id autem & contra te, & contra Theologos & Patres rationemque Theologicam certam, & irrefragabilem elisum autem non est magis amabilis, & amata est cunctis donis ornata hominum redemptionum, & saluatorum, imò & Angelorum collectio humanitatem Christi hypostaticè vnita: ergo frustra, vt difficultati ortæ ex eo, quod maius & maximum humanitatis vnite bonum ad minoris aded boni consecutionem, nempe reparationis salutis nostre, Deus & amore suo ordinet, ac impendat, in hominum redemptionum salute, vt de facto obtema est bonitatem, & obiectum æstimabilitatem, quam in vnita hypostatica humanitate maiorem, quæ nusquam esse nec inueniri possit, vestigas. Aliò igitur, quo Saluiani & Bernardi testimonia nos dilucide, & conclusio præfens ducunt, erit eundem tantæ difficultati occurratur.

6. Ne vero æstimet Ruiz censura illa excessus solum Saluianum protriuisse, & quamvis distimulauerit, Bernardi sciat, & Ecclesiam in eadem damnatione (si aqua fons) futuram: quæ de beneficio nostre redemptionis, magnitudine & excessu amoris erga nos diuini agens inde verique Deum alloquens, probat, *vt seruam redimerem filium tradidisti*: sciat etiam censuram Paulo ad Rom. salutem esse, ita enim ait: *commendas autem charitatem suam Deus in nobis: quoniam cum adhuc peccatores essemus, secundum tempus, Christus pro nobis mortuus est: cuius charitatis Dei in nobis commendationem, & excessum ostensionem eo exhibitam quod ex nostre redemptionis amore, præsertim cum ipsi aded essemus iniquitatis nostris infens, tanta æstimabilitatis, & pretij remanente filij vnigeniti sui vitam, profuderit, si autem vt maius illud quod bonum consequendum, & vellet, & efficeret, nil amplius, quam quotidie, & velle homines, & peragere videmus, ostendit, cum tamen, & magnifico, neque in hominum, non facta solum, verum mentes venturam diuinæ erga nos charitatis, Deique solius dignæ miraculum, & amoris alias incredibilem excessum ostendere velit: vrbis patet, & videbimus cum difficultatem quæ Apostolum ibi non latuit dissoluamus. Rationes Theologice pro hac conclusione datæ in simili sunt: prima de maiore Dei dilectione erga penitentem, quam erga innocentem iustum ob maiora impedimenta non, nisi maiore amore superanda. Secunda ex sæpe dictis de maiore amore erga finem quod magis amari, etiam vt quod, quam media ex proloquio Arist. 1. post. tr. 3. à tota Philosophia & Theologia recepto: Deum vero propter nos, & propter nostram salutem, vt finem, tanquam medium & incarnatum esse, atque qua hominem passum, crucifixum, & mortuum ex Catholico Ecclesia dogmate constat verbis illis symboli: *qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de calu*. Tertia à priori etiam quia amoris pure affectionis, seu pure affectiuæ obiecta magnitudo, & ordinabilitas, non desumitur, & excessatio ex magnitudine æstimabilitatis obiecti, &*

seu eorum valore, & pretio obiectum ad sui amore voluntati oblatum, sed ex mero arbitrio, & libertate amantibus: tum, quoad substantiam, tum quoad intentionem, & vehementiam amoris, tum etiam, quoad obiectum ordinationem: cum autem creatum quodvis obiectum, cuiuscunque bonitatis sit, amandum, tam quoad substantiam, quam quoad intentionem affectus liberè à Deo sit: tum etiam ad ordinandam humanitatem Christi, etiam Hypostaticè unitam, ut medium ad finem, magis propterea etiam ut quod amatum: idque factum fides docet: magis salutem nostram affectionis pure, ac pure affectivo amore à Deo diligere, quam Christi humanitatem concluditur: quin inde magis appreciatur amari (quod nullo sensu, viare Theologica non esse absurdum potest) inferatur.

7. Inquit tamen amor Dei, etiam in affectiva praelatione vni obiecti præ alio debet esse cordata, & prudens, atque imprudentissimum, summaque, vel ignorantia, vel amentia plenum est, rem vilissimam, & indignissimam, magis quam pretiosissimam, & dignissimam amare, hancque in illius pretium velle ordinare, impendere, ac perdere, ut illam acquiras, ac possideas: ergo vel sciendum est estimabiliorem de se esse, & amabiliorem hominum salutem, quam humanitatem Christi, quæ pro illa impensa à Deo est: ut obtineretur, magis, appreciatur amatum (quod est absurdissimum) vel non esse adhuc affectivè illam magis amatam à Deo, quam humanitatem Christi. Hæc res humanam rationem, & prudentiam solum attendentes summa est: & ob quam Crucis, & Redemptionis Christi mysterium, *Isaia* quidem *scandalum, gentibus autem stultitiam*. Paulus appellat. I. Corin. 1. quod satis esset ut serio à Doctoribus Catholicis non opponeretur, sed solum, ut satisfaciendi infidelibus ostenderetur ratio, ac dilucidius complanaretur, sed nec loco ex quo nuper secundum conclusionem probauimus difficultatem dissimulauit: ait enim ad Rom. 8. num. 6. *ut quid enim Christus, cum adhuc infirmus essemus, secundum tempus, pro impiis mortuus est? ut enim pro iusto aliquis moritur, nam pro bono forsitan qui audent mori?* Respondet autem illico: commendat autem charitatem suam Deus in nobis. Ac si diceret: Re integra, nec præconcepta à Deo erga homines, etiam perditos, charitate vehementer ardentissima, atque iustissima (quam eo facto moriendi pro impiis sibi infensissimorum salutem in nobis ostendit, & commendat) sed atenta solum obiectorum amabilitate scilicet quid foret filium pro feruis impiis mori: cogita vero charitatis affectum, quem Deus, etiam erga impios, imò etiam erga pessime meritos, impios, sua libertate, bonitatemque (quæ si vincit insuperabiliter à malo debet, Deo digna minime foret) præconcepit, nec à Deo ita valde pretiosiores eorum salutem impendisse miraberis: cogita Paternum, & Paterno amplioem, affectum, quo pretiosissima quæque, à creatis etiam Patribus, filiorum, non vitæ solum perditæ recuperanda, mortis imminenti vitandæ, sed & leuoris valde momenti commodis lucrandis impenduntur, & quicquid in rebus pretiosioribus valoris intrinseci est dum illi commodis inferiuntur, æquatur & exceditur: idque non adeo contra rationem naturalem, ut non sit penè à natura ipsa Patribus insitum inuenies, quod Paterno affectu sensu, irrationale prorsus esset: ut difficultatis ratio probat: quæ de solis obiectis secundum se spectatis conuenit.

8. Solutionem hanc continet emphatica illa ratio Pauli, quam, & Patres mystici, & Anagogici; Ecclesiæque ab ipso didicerunt: ceterisque elegantius ita Saluamus sub inferius explicuit: *quantum ad rationem humanam pertinet iniustam rem quilibet faceret si pro pessimis feris filium occidisset, utique hoc magis inestimabilis pietas, & mirabilis magis virtus est quod ita intelligi ab homine magnitudo iustitiæ suæ non potest: ut quantum ad imbecillitatem humanam pertinet, penè iniustitia spectem magnitudinis iustitiæ habere videtur: quibus verbis, & aliud altissima Theologiæ motuum affectus, plusquam Paterni erga nos diuini, tamen secundarium adiunxit: quo, & iustitiæ diuinæ magnitudo ab impote penè Dei erga nos misericordiam, & charitatis affectu, hoc facto vis est superari, Deulque ad iniustitiam defecere:*

etenim naturalis Dei filius (etsi communicatione ac non naturæ Paternæ identitate) quæ homo etiam, siue secundum humanitatem Christus Dominus erat: nos autem ferui per peccatum, non Dei solum, etsi pessimi & nequam, sed vilissimorum etiam dominorum, Diaboli nimirum, & peccati: atqui ius naturale ad maiorem Paternum affectum, habet filius etiam per communicationem, quam feruus, nequam & vilissimus: ergo quin huius iuri derogetur, nequit Paterno adhuc affectu, ex parte Dei amari magis homo, quam humanitas Christi: neque huius vita in hominis salutem impendi, & hanc instantiam Pauli solutione præoccupauimus: siquidem charitas ex parte sui, & Paternus vehemens affectus erga lapsum iam hominem, atque pessimum feruum, tunc conceptus fuit, cum nondum naturalis per communicationem persona, & naturæ diuinæ humanitati Christi aderat, quæque ius illud ad maiorem Dei affectum Paternum haberet: siquidem ex Paterno illo affectu in nequam feruum decretus, & extensus absolute primus fuit: contra ius autem possibile solum nulla alicui fieri iniuria poterit; alioqui mihi Reges, & Imperatores iniuriam in regnorum omnium mundi retentione faciunt: melius enim ius meum ad ea omnia possibile absolute est: etsi de facto sit nullum. Saluamus aliam attigit solutionem ex secundo sine Incarnationis nempe satisfaciendi diuinæ iustitiæ, non solum vindictiue, quoad penæ inflictionem, quam absque dolore, & penè inuito Deo, ut supra ostendimus, præconcepta in omnes homines charitas insigere non sinat; sed quoad Dei infensionem, seu offensam, quæ inflicta etiam penis non aboleretur: cui nisi filij meritis, & satisfactione non fieret satis: quare ea iniustitiæ species, quæ in traditione filij pro feruis summa iustitiæ diuinæ magnitudo est, cui nisi Dei hominis operibus meritis, & satisfactoriis ad plenum pro culpæ penæ, & offensa aliter satisfieri non poterat: atque ut nihil de iure (ut sic loquar, quia de iustitiâ stricta Dei sermo ex instituto habendus controuersus est) suo non solum æquam Deus pro toto, sed superabundantem filij pro seruo satisfactionem præ suæ iustitiæ magnitudine attribuit.

9. Dico tertio amore pure affectivo, siue puræ affectionis, plus Deus quemvis hominem, quam Christum, quæ hominem adamauit. Ratio ex dictis hactenus adiuncta nostra doctrina controuersia 1. de Incarnatione d. de fine Incarnationis quæst. ult. de adæquato illius intrinsece fine, est perspicua: siquidem ita Deum propter omnium hominum salutem Incarnationem verbi, & passionem Christi decreuisse, ut ob cuiusque hominis salutem ea Deus decreuerit tanquam finem adæquatam intrinsecum; non autem adæquatam extrinsecum: nam singulorum reliquorum salus finis etiam intrinsece adæquatus fuit: quia pro omnibus, & singulis decreta Incarnatio in solidum, & Christi passio fuit: id videtur mihi Paulus docuisse. Neque enim fat illi fuit dicere ad Roman. 8. *Proprio filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum*: id enim de adæquato fine intrinseco ex omnium coniunctim salute conflato verum haberet: sed ad Galat. 2. addit, *qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me*, ut ita pro omnium salute Incarnatum, mortuumque Christum ostenderet, ut pro ipso in solidum Paulo, & singulo quoque homine, incarnaretur, pateretur, & opprimeretur: tantumque beneficium, omnibus licet commune, magnitudine misericordie, & charitatis suæ cuique ex nobis totum fecit singulare. O non beneficium solum, sed prodigum sui præ mei amore, cui plus adhuc amoris, quam doni, etsi tanti, debeo, cum hoc quantum quantum est nimie tuæ charitati erga me debeam! O me non stupidum, & irrationalem, sed, & effrontem peccatorem, qui à Deo beneficium ac mei amantem Dominum, non solum non amo, sed sperno: tantamque eius largitatem iniuriis, amore odio rependo.

10. Reliquorum Beatorum in Deum amorem, sanctitatemque, & gloriam conferre (siue Angeli illi siue homines sint) ac subinde diuini amoris erga vnum præ alio excessum metri Theologiæ rigidioris quam Oratoris artis discurreris negotium non est: quare id examinare Dominis ac Patribus Concionatoribus relinquimus.

linquo, monens tamen, ne oratio hyperbolicis sententiis, diffusibusque, & scripturæ, & bonæ Theologiæ repugnantibus excedat: ut excedere frequenter videmus, ipique suo malo experiuntur excessisse. Pro excellentia quatuor solum sanctorum, quidam aliis præcedat: cum aliquo in Evangelio fundamento dubium esse possit: nempe Apostolis Petro, & Ioanne Evangelista, Ioanne Baptista, & Iosepho ob textus & munera ipsorum inibi expressa: & de duobus primis disputat eruditione solita, solidisque quantum res patitur, fundamentis, & stat tandem pro Ioanne Ruiz noster ex Hieron. 1. cont. Iovinian. med. quia ob virginitatis prærogativam, maiorem quam ceteri Christi dilectionem fuerit confectus, cuius sententia annuit Ecclesia in officio Ioannis dicens. Inter ceteros magis dilectus, iterum privilegio amoris præcipui ceteris altius, &c. Rursus, specialis prærogativa castitatis ampliori dilectione fecerat dignum. Cui sententiæ, & rationi Hieronymi proposita quæstione tractatu ultimo in Ioan. Augustinus post initium sub tractatus finem confert: sententiam vero ipsam solidiori adhuc ratione probatur ex illis Ioannis 1.1. Discipulus ille quem diligebat Iesus, sic scribens. Voicuaque se commemorat Iongnes, ut nomine suo tacito ipso posset intelligi, hoc addit: quod eum diligebat Iesus: quasi solum diligeret: ut hoc signo discernetur à ceteris, quos vixque omnes diligebat: quid ergo, nisi amplius se dilectum, cum hoc diceret, volebat intelligi: quod, absit, ut mendaciter diceret: cum autem dilectio Dei amoris redamantis debeat respondere: Petrusque amplius quam ceteri Apostoli Christum Dominum dilexisse ex scriptura videatur constare quæstio redditur Theologica difficillima: ut Augustinus ipse vult, med. his facit: Meliorem, qui plus diligit Christum, feliciterem vero qui plus diligitur à Christo facile responderem, si iustitiam liberatoris nostri minus eum diligenti, quo plus diligitur, & cum plus à quo minus diligitur quæ admodum defenderem, præviderem: Ego vero in re ardua pro maiore Dei erga Petrum dilectione sto: quia æstimo à Petro Dominum plus amatum, ita Alex. 1. p. q. 2. m. 4. Gabriel in 3. d. 32. quæstione vñica, Sanctus Thomas lect. circa medium in caput Ioann. 31. Nazianz. orat. 9. ad Iulianum post medium. Petrum Discipulorum omnium Christo charissimum, dicens: ex tribuitur exæquationem probans. Cyrill. Alexand. 12. in Ioann. capite 64. maiorem Petri, quam ceterorum in Dominum charitatem facit: supponuntque, ut indubitatum Chrysost. homil. vlt. in Ioann. & alij Patres & Interpretes frequenter ad Textum Ioann. 21. subiciendum; in quibus Maldonatus noster, cuius, vel sola, me autoritas frangeret: cum autem consequens maior erga eum, à quo plus amatur, Dei amor sit, ut Augustinus aiebat: Petrum plus Ioanne à Deo dilectum consequens erit: quod autem Petrus plus Ioanne Deum amaverit efficaciter suadet ex Trina illa Christi interrogatione ad Petrum, eiusque responso, occasione, siue, & circumstantiis, quibus habitum colloquium illud fuit Ioan. 21. circumstantia Petrum solum, ubi primum Christum esse qui è littore eos alloquebatur novit se in mare coniecisse, ut citius, etsi periculosius, quam ceteri navigio, & laboriosius, laboris, præ charitatis fervore, & periculi immemor (ut Patres expendunt) ad dilectissimum Magistrum perveniret: suis commendandi tunc (sine aliorum Discipulorum liore, qui ferventiorum, ardentiorumque seipsum in Christi amore præfente eius fervore recognoscebant) totum suum gregem, constituentem illum sui mox discessum Vicarium, caputque Ecclesiæ visibile fide vtiq; qua semper Petrus præcelluit, atque tanti muneris pollicitationem à Domino obrinuit, dum eius divinitatem primus professus est verbis illis. Tu es Christus Filius Dei vivi. Matth. 16. Domini responso: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam: & charitate in Deum pascenda, & gubernanda Ecclesiæ dote præcipua: idcirco ter Dominus de charitate Petrum interrogat: ut trina amoris sui ferventissimi, tunc facto ipso ceteris noto, confessione, & Domini approbatione, ex trina quondam Magistri eiusdem præterita negatione omnia de opposito apud ceteros ea in electione posthabendos suspicionem purgaret.

11. Colloquium autem à numero 11. fuit: Simon Ioan. sive Ioannis diligis me plus his: quibus de maiore quam ceterorum erga Deum amore rogatus illico respondet etiam Domine id plane fasces, subdens tamen: Tu sis Domine: quibus, etsi modestam edoctus ex trina negatione contra præsumptuosam sui amoris, Dei scientiæ, & vaticinio iactantiam adferam, proficitur, ut Patres plerique obleruant; non id solum agit, sed confessionis suæ testem advocat Dominum: ut doctè Maldonatus obleruat. Neque incassum testem Dominum à Petro pro maiore suo amore vocatum rectè probat: cum enim de ampliore amore, ut vtes ei committeret, à Domino rogaretur, atque eius maiortatis testis Dominus ab ipso vocaretur, ac statim oves ipsi commiserit pascendas, illis verbis: Pæce agnos meos, facto ipso vocalis denuncia tionis officii, & commendationis gregis eo vique suspensa, confessioni ampliori amoris sui Petro testatur. At inquit Ruiz charitatis excessum, dum charitas sufficiens, immo non vulgaris (quæ Apostolorum nemini poterat negari) adit, non esse præcipuum Principis, & Gubernationis dorem: quæ sane non semper sanctiori, & charitatis ferventiori viro donari debet, nec donatur, atque præcedit fortitudinis, cautionis, & providentiæ excellentia consistit. Ceterum solutio hæc ferè omnes Patres habet admissos: qui idcirco amoris præcipui tam exactam discussionem huic designationi præmissam adiunt, ut cum Ecclesiastici Principis dorem præcipuum esse innoverent: id quod, & verbis, quibus Petro gregem commisit Dominus Petrum tunc admonuit: agnoscere scilicet nomine fideles omnes eosdem, quos ovium nomine pot modum, Petro tunc commendans: & maiorem, cautioremque suum erga illos amorem significans, ac Petro in eorum gubernatione agnorum, quam ovium applicatione proponens: quemadmodum (Maldonatus inquit) si Pater moriens, & liberos suos amico commendans, diceret: commendo tibi infantulos: vehementius, maioremque affectu commendaret, quam si diceret: commendo tibi filios meos: immo Augustinus tract. 12. in Ioan. quæstio nomine etiam ovium amori præcipuo Petri quædam præcipuæ fideles commendatos non solum docet etiam illis, sit amoris officium pascendi Dominum gregem: sed infra ita ex textu hoc rationem reddit: Nam quid est aliud si diligis me: pascere oves meas: quam si dicatur: si me diligis non te pascere cogit, sed oves meas: sicut meos pascere non sicut tuas: gloriam meam in qua quare, non tuam: dominium meum, non tuum: lora mea, non tua: ne sis in eorum societate, qui perirent ad tempora periculosa, seipsum amant, & cetera, quæ huic malorum mixto connectuntur: quibus malis maiore amoris Dei excessu magis occurrunt. quo magis pura nostra concupiscentia eradicator, & sane quo ardentior Dei charitas hæc sit, & de pascendis, & custodiendis eius ovibus providentia, & ad arcendos lupos maior procul dubio erit fortitudo. Respondet secundo Ruiz, comparationem, & prælationem illam amoris Petri non respectu omnium Discipulorum, sed eorum tantum, quibus ibi aderant fuisse. Nonne verò in his aderat, & Ioannes de comparatione solum cum hoc est disputatio. Tertio denique solidius respondet: pro tunc solum ex hoc loco Petrum plus Ioanne, & diligenter, & dilectum à Deo euinci; non autem absolute: siquidem postea Ioannes triginta duobus annis Petro superavit, quibus à charitatis, & meritum, & gratiæ amplioris, cum ex opere operato, tum ex opere operantis augmento non orbabatur, sed enixe insistebat: maxime ex communi liberali, etiam Petro superstitie, cum Diapara Christi obitantis commendatione, & amicissima substitutione eius in tantæ matris filium. Horum autem meritorum, per tot amplius annos, Ioannis multitudine, & valore etiam, crescit immensum ex gratiæ Ioannis in eius intentione maiore, eius quidem augmento condignum meritum crescere, ut certum supponit: verum solutio non præstat; nihilque tot discatibus contra nostram sententiam finem affert.

12. Ut à clarioribus ordiar: cum colloquium, quo Petri amor Ioannis amori prælatum admittitur post Christi resurrectionem fuit: Ioannis vero in Maria Filium facta ante Christi obitum fuisset: iam, & amor